

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS MINISZTERIUM

ELŐTERJESZTÉS

**Tárgy: A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló
243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet módosítása**

Budapest, 2008. május

I.

ÖSSZEFOGLALÓ

A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendeletet (a továbbiakban: Nat-2003.) legutóbb – a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: közoktatásról szóló törvény) 93. § (1) bekezdésének b) pontja által előírt kötelező felülvizsgálat eredményeképpen – a 202/2007. (VII. 31.) Korm. rendelettel (a továbbiakban: Nat-2007.) módosítottuk. A jelen előterjesztésben szereplő módosításra elsősorban a tanulói esélyegyenlőség segítése érdekében kerül sor.

A Kormány által meghirdetett „Új tudás műveltség mindenkinek” cselekvési program egyik fontos célja, hogy egyenlő esélyt biztosítson minden tanuló számára. Ezt szolgálja a kormányrendelet módosításának 1. §-a, amely a tanulók korai szelekcióját akadályozza.

A kormányrendelet módosítása során definiáljuk a Nemzeti alaptantervben (a továbbiakban Nat) a „természettudomány” elnevezésű tantárgy és a „kompetencia alapú tananyag” fogalmát. A Nat-ban megjelenése óta a tantárgyi keretek helyett műveltségi területeken belül fogalmazódnak meg a követelmények (fejlesztési feladatok) – ezzel is hangsúlyozva a világ megismerésének komplexitását, és a területeken belüli egységes szemlélet fontosságát. Az „Új tudás műveltség mindenkinek” cselekvési program az oktatás tartalmi fejlesztésében kiemelten hangsúlyozza az egységes tantárgyi rendszerbe integrált természettudományos oktatás elterjesztését, amellyel hatékonyabbá, a gyakorlati életben használhatóbbá kívánja tenni az iskolai oktatást. Tekintettel arra, hogy a természettudomány tantárgy kötelező vagy ajánlott bevezetésének számos szakmai feltétele van, és azt csak alapos előkészületek, valamint a tanárok megfelelő felkészítése után lehet megvalósítani, ebben a kérdésben széles körű szakmai egyeztetést, vitát kezdeményezünk. A kialakult szakmai álláspont alapján hozott döntés után fogjuk a kormányrendelet újabb módosítását kezdeményezni a természettudomány tantárgyra vonatkozó paragrafusokkal kiegészítve.

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv Társadalmi Megújulás Operatív Programja (a továbbiakban: ÚMFT TÁMOP) keretei között több kompetenciaterület fejlesztése – így az egységes természettudomány tantárgy kimunkálása is – már a következő években megvalósul. Az adott évfolyamra készülő oktatási programok tartalmazzák majd a Nat-2007.-ben foglalt kompetenciák megszerzésének módszertanát is.

II.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

A Nemzeti alaptanterv kiadásáról szóló 130/1995. (X. 26.) Korm. rendelet 1995-ben jelent meg és bevezetése az 1998/1999. tanévben kezdődött el az első és a hetedik évfolyamon. A Nat újszerűsége többek között abban is megmutatkozott, hogy a magyar iskolarendszerben szokásos tantárgyi felosztást a tanítási tartalom **integrált szemlélete** váltotta fel: a készítőik a műveltség alapjait tíz műveltségi területen foglalták össze.

A Nemzeti alaptanterv első felülvizsgálatára – amelyet a közoktatásról szóló törvény 93. §-a ír elő a miniszter számára – 2003-ban került sor, amelynek eredménye a Nat-2003. megjelenése. Ebben a dokumentumban mind szerkezeti, mind tartalmi szempontból több jelentős változás történt: a hangsúly a tartalomról a tanulás kompetencia alapú koncepciójára helyeződött át.

A Nat legújabb, kismértékű változtatását a Nat-2007. tartalmazza, amely továbbfejlesztette az előző Nat tanuláskoncepcióját. A dokumentumba beépült **az EU által javasolt kulcskompetencia-keretrendszer** (az Európai Parlament és a Bizottság 2006. december 18-án kelt javaslatai a kulcskompetenciákról és az élet egészére kiterjedő tanulásról). Az egyik kiemelt kulcskompetencia a természettudományos kompetencia, amely kifejezetten gyakorlat-orientált: e kompetencia birtokában az egyén „gyakorlatias módon tudja a tudását alkalmazni új technológiák, berendezések megismerésében és működtetésében, a tudományos eredmények alkalmazása során, problémamegoldásaiban, egyéni és közösségi célok elérésében, valamint a természettudományos és műszaki műveltséget igénylő döntések meghozatalában.” Ennek megerősítését szolgálja a rendeletmódosítás 3. §-a.

A Nat 2007-ben külön fejezetben szerepelnek a tanulási esélyegyenlőség segítésének elvei. Ennek gyakorlati megvalósításához járul hozzá a mostani rendeletmódosítás 1. és 2. §-a.

1. Előterjesztés

A Kormány által meghirdetett „Új tudás műveltség mindenkinek” cselekvési program egyik fontos célja, hogy egyenlő esélyt biztosítson minden tanuló számára. Ezt szolgálja a kormányrendelet módosításának **1. §-a**, amely a tanulók korai szelekcióját akadályozza.

A kormányrendelet módosítása során definiáljuk a Nemzeti alaptantervben az „**természettudomány**” tantárgy és a „**kompetencia alapú tananyag**” fogalmát. A Nat-ban - megjelenése óta - a tantárgyi keretek helyett műveltségi területeken belül fogalmazódnak meg a követelmények (fejlesztési feladatok) – ezzel is hangsúlyozva a világ megismerésének komplexitását, és a területeken belüli egységes szemlélet fontosságát. Az „Új tudás műveltség mindenkinek” cselekvési program az oktatás tartalmi fejlesztésében kiemelten hangsúlyozza az egységes tantárgyi rendszerbe integrált természettudományos oktatás elterjesztését, amellyel hatékonyabbá, a gyakorlati életben használhatóbbá kívánja tenni az iskolai oktatást. 2008. december 31-ig a tárca elkészíteti az egységes természettudomány tantárgy kerettantervét az 5-12. évfolyamokra. Az ÚMFT TÁMOP keretei között több kompetenciaterület fejlesztése, így a természettudomány tantárgy kimunkálása is megvalósul.

Az 1-12. évfolyamra készülő oktatási programok tartalmazzák majd a Nat-2007-ben foglalt új ismereteket és a szükséges képességek megszerzésének módszertanát is.

2. Kapcsolódás a kormányprogramhoz

Az előterjesztés az „Új tudás műveltség mindenkinek” kormányprogramhoz kapcsolódik, a korai szelekció és a szegregáció ellen hat, és ezzel csökkenti a hátrányos megkülönböztetés lehetőségét. Az integrált természettudományos oktatás kiterjesztése, feltételeinek megteremtése a mindenki számára elérhető, korszerű és használható természettudományos műveltség megszerzését segíti elő.

3. Pénzügyi kihatások

Az ÚMFT TÁMOP keretében az integrált természettudományos oktatáshoz oktatási programcsomag kidolgozásának van pénzügyi vonzata.

4. Várható szakmai hatások

A tanulói esélyegyenlőség növekedése a korai szelekció megakadályozásával. A természettudományos oktatás elterjesztésével a természettudományok hatékonyabb oktatása, a gazdasági növekedést tartósan megalapozni képes tudásháttér biztosítása. A Nat kompetencia alapú, integrációs szemlélete az iskolai gyakorlatba való implementációjának segítése. A tanárok felkészítése a szemléletváltásra, kompetencia alapú tanításra, az ehhez kapcsolódó módszertan elsajátítása.

5. A társadalmi partnerekkel történő egyeztetés

Az egyeztetések az alábbi időpontokban történtek:

Szervezet	Időpont
Közoktatás-politikai Tanács (véleményezés)	2008. május 20.
Országos Diákjogi Tanács (véleményezés)	2008. május 15.
Országos Köznevelési Tanács (egyetértés)	2008. május 15.

Az érdekképviseltek javaslataival az előterjesztést kiegészítettük, vitás kérdés nem maradt fenn.

6. Várható gazdasági hatások

A tervezett intézkedésnek nincs közvetlen gazdasági hatása.

7. Várható társadalmi hatások

A rendelet csökkenti szegregáció kialakulását.

8. Kapcsolódások

Az előterjesztés közvetlenül nem kapcsolódik más, a Kormány elé benyújtott előterjesztéshez.

9. Fennmaradt vitás kérdések

Vitás kérdések nem maradtak.

10. EU vonatkozások

- Az Európa Parlament és a Tanács [1720/2006/EK határozata](#) az egész életen át tartó tanulás terén egy cselekvési program létrehozásáról
- A TANÁCS [2000/43/EK irányelve](#) a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról

A Kormány
.../2008. (.....) Korm.
r e n d e l e t e

a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: közoktatásról szóló törvény) 94. §-a (3) bekezdésének b) pontjában kapott felhatalmazás alapján az Alkotmány 35. §-a (1) bekezdésének b) pontjában foglalt feladatkörében eljárva, továbbá a közoktatásról szóló törvény 8/A. §-ának és a 45. §-ának (2) bekezdésében foglaltak végrehajtására a Kormány a következőket rendeli el:

1. §

A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R) 3. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„6) Az első-negyedik évfolyamon emelt szintű oktatás csak akkor indítható, ha azon minden tanuló részvétele biztosítható. Ha az iskolában az említett évfolyamokon párhuzamos osztályok indulnak, s az egyes osztályokban eltérő tantárgyakból szerveznek emelt szintű oktatást, a tanulók osztályokba történő beosztásánál a szülők emelt szintű oktatásra vonatkozó választását figyelembe kell venni. Ha valamennyi kérelem teljesítésére nincs lehetőség, sorsolás útján kell eldönteni, melyik jelentkező melyik emelt szintű oktatásban vehet részt. A sorsolásra a jelentkezőket meg kell hívni.”

2. §

Az R. a következő 11/C. §-sal egészül ki:

„11/C. § Az első évfolyamon, ezt követően felmenő rendszerben a második-negyedik évfolyamon az emelt szintű oktatást a 2009/2010. tanévtől kezdve a 3. § (6) bekezdése alapján lehet megszervezni.”

3. §

Az R. Mellékletként kiadott Nemzeti alaptanterv Mellékletének VIII. RÉSZÉ a „Kerettantervek” alcímet követően a további alcímekkel és azt követő szöveggel egészül ki:

„Természettudomány tantárgy

A természettudományos műveltség elsajátítása, illetve a környezeti és egészségnevelés hatékonyabbá tétele érdekében kialakított tantárgy. Alapvetően az Ember a természetben műveltségi terület, de az iskola helyi döntése alapján a Földünk és környezetünk, az Életvitel és gyakorlati ismeretek műveltségterületek tantervi tananyagtartalmát, fejlesztési feladatait is magába foglalhatja, továbbá az 5-8. évfolyamokon átveheti a természetismeret, a fizika, a kémia és a biológia – részben átveheti a földrajz valamint az életvitel és gyakorlati ismeretek – szerepét, feldolgozva azok általános műveltségi tartalmait.

Kompetencia alapú tananyag

A kompetencia alapú tananyag egy adott oktatási program része, amely moduláris felépítésű, tanuló- és tevékenységközpontú, differenciált módszerek alkalmazására épülő, egyéni fejlesztésre is alkalmas eszközrendszer. A kompetencia alapú tananyag korszerű pedagógiai kultúrára és tanulásszervezési (kooperatív, projekt, epochális) eljárásokra épül. Homogén és heterogén csoportokban a tanulók személyes, kognitív, szociális és speciális kompetenciáit fejleszti.”

4. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő tizenötödik napon lép hatályba.

(2) Ez a rendelet a kihirdetését követő 30. napon hatályát veszti.